

POZNAŃSKA AKADEMIA MEDYCZNA NAUK STOSOWANYCH
IM. KSIECIA MIESZKA I W POZNANIU

WYDZIAŁ LEKARSKI
KIERUNEK LEKARSKI
JEDNOLITE STUDIA MAGISTERSKIE
PROFIL OGÓLNOAKADEMICKI
SZCZEGÓŁOWY PROGRAM ZAJĘĆ

Informacje ogólne

Nazwa zajęć:										
MEDYCYNĄ PALIATYWNA										
1. Kod zajęć: L_V-10_35			2. Liczba punktów ECTS: 2							
3. Kierunek:	Lekarski	6. Liczba godzin:	ogółem	wykłady	e-learning	ćwiczenia	konwersatoria	Praktyczne nauczanie kliniczne	Praktyki zawodowe	
4. Rok studiów	V	7. Zajęcia stacjonarne:	45	10		25	10			
5. Semestr:	X	8. Poziom studiów:	JEDNOLITE MAGISTERSKIEJ							
Koordynator przedmiotu i osoby prowadzące zajęcia:										
Lek. Zbigniew Popow										
9. Forma zaliczenia:	Zaliczenie z oceną	10. Język wykładowy:	polski							

Informacje szczegółowe

1. Cele kształcenia 5 – 10 (intencje wykładowcy):	
C1.	Przedstawienie filozofii, celów i struktury organizacyjnej opieki paliatywnej.
C2.	Nauczenie przeprowadzania badania u pacjentów kierowanych do opieki paliatywnej – rozpoznawanie objawów, formułowanie diagnozy, planowanie postępowania oraz prowadzenie obserwacji lekarskiej.
C3.	Omówienie zasad opieki nad chorym w okresie agonii.
2. Wymagania wstępne:	
Wiedza, umiejętności i kompetencje z zakresu anatomii, fizjologii i patofizjologii człowieka.	

3. Efekty uczenia się wybrane dla zajęć:				
W zakresie wiedzy				
Symbol efektu uczenia się	Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Opis zmodyfikowanego dla zajęć założonego efektu uczenia się (Po zakończeniu zajęć dla potwierdzenia osiągnięcia efektów uczenia się słuchacz:)	Sposób weryfikacji efektu	Symbol postawionego celu/ów
E.W25.	L_35-V_E.W25.	<p>Zna i rozumie zasady kwalifikowania do opieki paliatywnej oraz postępowania terapeutycznego w najczęstszych problemach medycyny paliatywnej, w tym w:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) leczeniu objawowym najczęstszych objawów somatycznych; 2) postępowaniu w wyniszczeniu nowotworowym oraz w profilaktyce i leczeniu odleżyn; 3) najczęstszych stanach nagłych w medycynie paliatywnej; 	<p>Zaliczenie pisemne, obserwacja, dyskusja, ocena przygotowania i aktywności podczas zajęć, ocena poziomu wykonania zadania</p>	C1, C2, C3
E.W26.	L_35-V_E.W26.	<p>Zna i rozumie zasady postępowania w opiece paliatywnej stosowane u</p>		C1, C3

		pacjenta z cierpieniem wynikającym z poważnej choroby, w tym w stanie terminalnym;		
E.W27.	L_35-V_E.W27.	Zna i rozumie klasyfikację bólu (ostry i przewlekły lub nocyceptywny, neuropatyczny i nocyplastyczny) i jego przyczyny, narzędzia oceny bólu oraz zasady jego leczenia farmakologicznego i niefarmakologicznego;		C3
E.W28.	L_35-V_E.W28.	Zna i rozumie pojęcie niepełnosprawności;		C1, C3

W zakresie umiejętności

Symbol efektu uczenia się	Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Opis zmodyfikowanego dla zajęć założonego efektu uczenia się	Sposób weryfikacji efektu	Symbol postawionego celu/ów
E.U7.	L_35-V_E.U7.	Potrafi oceniać stan ogólny, stan przytomności i świadomości pacjenta;	Zaliczenie pisemne, obserwacja, dyskusja, ocena przygotowania i aktywności podczas zajęć, ocena poziomu wykonania zadania	C2
E.U13.	L_35-V_E.U13.	Potrafi oceniać i opisywać stan somatyczny oraz psychiczny pacjenta;		C2
E.U21.	L_35-V_E.U21.	Potrafi rozpoznawać stany, w których czas dalszego trwania życia, stan funkcjonalny lub preferencje pacjenta ograniczają postępowanie zgodne z wytycznymi określonymi dla danej choroby;		C2, C3
E.U25.	L_35-V_E.U25.	Potrafi stosować leczenie żywieniowe, z uwzględnieniem żywienia dojelitowego i pozajelitowego;		C1, C2
E.U35.	L_35-V_E.U35.	Potrafi oceniać odleżyny i stosować odpowiednie opatrunki;		C1, C2
E.U37.	L_35-V_E.U37.	Potrafi rozpoznawać agonię pacjenta i stwierdzić jego zgon;		C3
E.U38.	L_35-V_E.U38.	Potrafi prowadzić dokumentację medyczną pacjenta.		C1, C2, C3

W zakresie kompetencji społecznych				
Symbol efektu uczenia się	Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Opis zmodyfikowanego dla zajęć założonego efektu uczenia się	Sposób weryfikacji efektu	Symbol postawionego celu/ów
K.1	L_35-V_K.1.	nawiązania i utrzymania głębokiego oraz pełnego szacunku kontaktu z pacjentem, a także okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych;	Obserwacja, dyskusja	C1, C2, C3
K.2	L_35-V_K.2.	kierowania się dobrem pacjenta;	Obserwacja, dyskusja	C1, C2, C3
K.3	L_35-V_K.3.	przestrzegania tajemnicy lekarskiej i praw pacjenta	Obserwacja, dyskusja	C1, C2, C3
K.4	L_35-V_K.4.	podejmowania działań wobec pacjenta w oparciu o zasady etyczne, ze świadomością społecznych uwarunkowań i ograniczeń wynikających z Obserwacja, dyskusja choroby;	Obserwacja, dyskusja	C1, C2, C3
K.5	L_35-V_K.5.	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, Obserwacja, dyskusja dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;	Obserwacja, dyskusja	C1, C2, C3
K.8	L_35-V_K.8.	formułowania wniosków z własnych pomiarów lub obserwacji;	Obserwacja, dyskusja	C1, C2, C3
K.9	L_35-V_K.9.	wdrażania zasad koleżeństwa zawodowego i współpracy w zespole, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym;	Obserwacja, dyskusja	C1, C2, C3
K.10	L_35-V_K.10.	formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej;	Obserwacja, dyskusja	C1, C2, C3
K.11	L_35-V_K.11.	przyjęcia odpowiedzialności związanej z decyzjami podejmowanymi w ramach działalności zawodowej, w tym w kategoriach bezpieczeństwa własnego i innych osób.	Obserwacja, dyskusja	C1, C2, C3
4. Treści programowe:				
Symbol treści programowych	Treści programowe		Odniesienie do efektów uczenia się	
WYKŁADY				
T1	Filozofia, zasady, cele i struktura organizacyjna opieki paliatywnej.		E.W25., E.W26., E.W27., E.W28.,	

T2	Aspekty etyczne i prawne opieki paliatywnej.	E.U7., E.U13., E.U21., E.U25., E.U35., E.U37., E.U38., K.1., K.2., K.3., K.4., K.5., K8., K.9., K.10., K.11.
T3	Holistyczna opieka nad chorym terminalnie.	
T4	Zespół wielodyscyplinarny w opiece paliatywnej.	
T5	Ból u pacjentów z chorobą nowotworową – rodzaje i zasady farmakoterapii.	
T6	Rozpoznawanie i leczenie podstawowych objawów ze strony układu pokarmowego u pacjentów paliatywnych. Podstawy żywienia pozajelitowego.	
T7	Komunikacja z pacjentem i jego rodziną oraz członkami wielodyscyplinarnego zespołu paliatywnego.	
T8	Działalność poradni medycyny paliatywnej.	
ĆWICZENIA I KONWERSATORIA		
T9	Objawy u pacjentów z zaawansowaną chorobą nowotworową.	E.W25., E.W26., E.W27., E.W28., E.U7., E.U21., E.U25., E.U35., E.U37., E.U38., K.1., K.2., K.3., K.4., K.5., K8., K.9., K.10.
T10	Badanie, planowanie postępowania, prowadzenie obserwacji i monitorowanie leczenia u pacjenta z zaawansowaną chorobą nowotworową.	
T11	Leki w medycynie paliatywnej – leki opioidowe, drogi podawania leków.	
T12	Kannabinoidy w medycynie paliatywnej.	
T13	Leczenie bólu.	
T14	Leczenie ran przewlekłych.	
T15	Postępowanie w okresie umierania i po śmierci pacjenta.	
T16	Prezentacja przypadku klinicznego z zaplanowaniem procesu terapeutycznego.	
T17	Prezentacja i opanowanie techniki realizacji określonych procedur i złożonych czynności medycznych.	
T18	Zajęcia w warunkach symulowanych.	
SEMINARIA		
	Przygotowanie historii chorób i omówienie wybranych przypadków przyjętych w ramach SOR i przyjęć planowych	E.W27., E.W28., E.U7., E.U13., E.U21., E.U25., E.U35., E.U37., E.U38., K.1., K.2., K.3., K.4., K.5., K8., K.9.

5. Warunki zaliczenia:

(typ oceniania D – F – P)/metody oceniania/ kryteria oceny:

D – DIAGNOSTYCZNY – odpowiedzi ustne.

F – FORMUŁUJĄCE – obserwacja studenta

P – PODSUMOWUJĄCE – zaliczenie pisemne

Zaliczenie: test zawierający **50 pytań jednokrotnego wyboru** zawierających wszystkie elementy realizowanego przedmiotu (P).

Praktyczne aktywności i umiejętności Studenta wykazywane w trakcie zajęć, w tym **przygotowanie merytoryczne i aktywność w dyskusji**, sprawdzane są w formie bieżącej kontroli podczas zajęć. W przypadku stwierdzenia nieprzygotowania Studenta, czy też niewystarczającego wykonania powierzonego mu zadania, prowadzący może zabronić dalszego uczestnictwa w zajęciach lub zlecić

<p>wykonanie dodatkowego zadania z danego tematu we wskazanym terminie. Brak zaliczenia zadania dodatkowego jest równoznaczny z brakiem dopuszczenia do zdawania/zaliczenia testu cząstkowego.</p> <p>Test zaliczeniowy, sprawdzają wiedzę omawianą podczas zajęć wraz z wiedzą uzyskaną z zalecanej literatury oraz z zadań domowych i wykładów. Pytania w teście zaliczeniowym sprawdzają wiedzę teoretyczną oraz umiejętność jej zastosowania do rozwiązywania problemów klinicznych.</p> <p>Brak zaliczenia testu i/lub brak zaliczenia pracy własnej oznacza konieczność zaliczenia sprawdzianu poprawkowego z niezaliczonego materiału w danym semestrze. Sprawdzian poprawkowy zostanie przeprowadzony w terminie wyznaczonym przez Koordynatora. Sprawdzian poprawkowy może mieć formę testu, pisemną z pytaniami zamkniętymi i/lub otwartymi lub ustną. Próg zaliczenia jest równy 60% prawidłowych odpowiedzi. Zaliczenie w II terminie (w formie sprawdzianu poprawkowego) jest równoznaczne z uzyskaniem oceny dostatecznej.</p> <p>Progi procentowe: test 93%-100% bardzo dobry -5,0 84%-92% ponad dobry -4,5 76%-83% dobry-4,0 68%-75% dość dobry -3,5 60%-67% dostateczny -3,0 poniżej 60% niedostateczny -2,0</p>	5	Bardzo dobry – znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje
	4,5	Ponad dobry – bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje
	4	Dobry – dobra wiedza, umiejętności, kompetencje
	3,5	Dość dobry – zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje, ale ze znacznymi niedociągnięciami
	3	Dostateczny – zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje, z licznymi błędami (próg 60%)
	2	Niedostateczny – niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje (poniżej 60%)

6. Metody prowadzenia zajęć:	
<ul style="list-style-type: none"> - Wykład - Ćwiczenia - Pokaz - Rozmowa dydaktyczna - Dyskusja dydaktyczna	

7. Literatura (podajemy wyłącznie pozycje do przeczytania przez słuchaczy a <u>nie</u> wykorzystywane przez wykładowcę)	
Literatura obowiązkowa:	Literatura zalecana:
de Walden-Gałuszko K., Ciałkowska-Rysz A., <i>Medycyna paliatywna</i> , PZWL, Warszawa 2015.	Bertman-Wierzchowska A., Kochan W., Staja J., <i>Integralna troska o chorego u kresu życia</i> , Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2020.
Broczek K., Dubiański R., <i>Onkologia geriatryczna w praktyce</i> , Medical Tribune Polska, Warszawa 2022.	

8. Kalkulacja ECTS – proponowana:	
--	--

<i>(na podstawie poniższego przykładu)</i>	
Forma aktywności/obciążenie studenta	Godziny na realizację
Godziny zajęć (wg harmonogramu realizacji programu studiów) z wykładowcą	45
Praca własna studenta	15
SUMA GODZIN	60
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ	2

Niniejszy dokument jest własnością PAM im. Księcia Mieszka I i nie może być kopiowany, przetwarzany, publikowany, przegrywany, przesyłany pocztą, przekazywany, rozpowszechniany lub dystrybuowany w inny sposób. Dokument podlega ochronie wynikającej z ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawie z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1781).